

چالش‌های حذف یارانه‌ها در دولت چهاردهم

در دولت چهاردهم، با اجرای مصوبه مجلس، بیش از ۷ میلیون نفر از یارانه‌بگیرها حذف شدند. هدف از این اقدام با هدفمندسازی یارانه‌ها و تخصیص منابع به دهک‌های پایین درآمدی است

یادداشت

O P I N I O N

محسن باقری

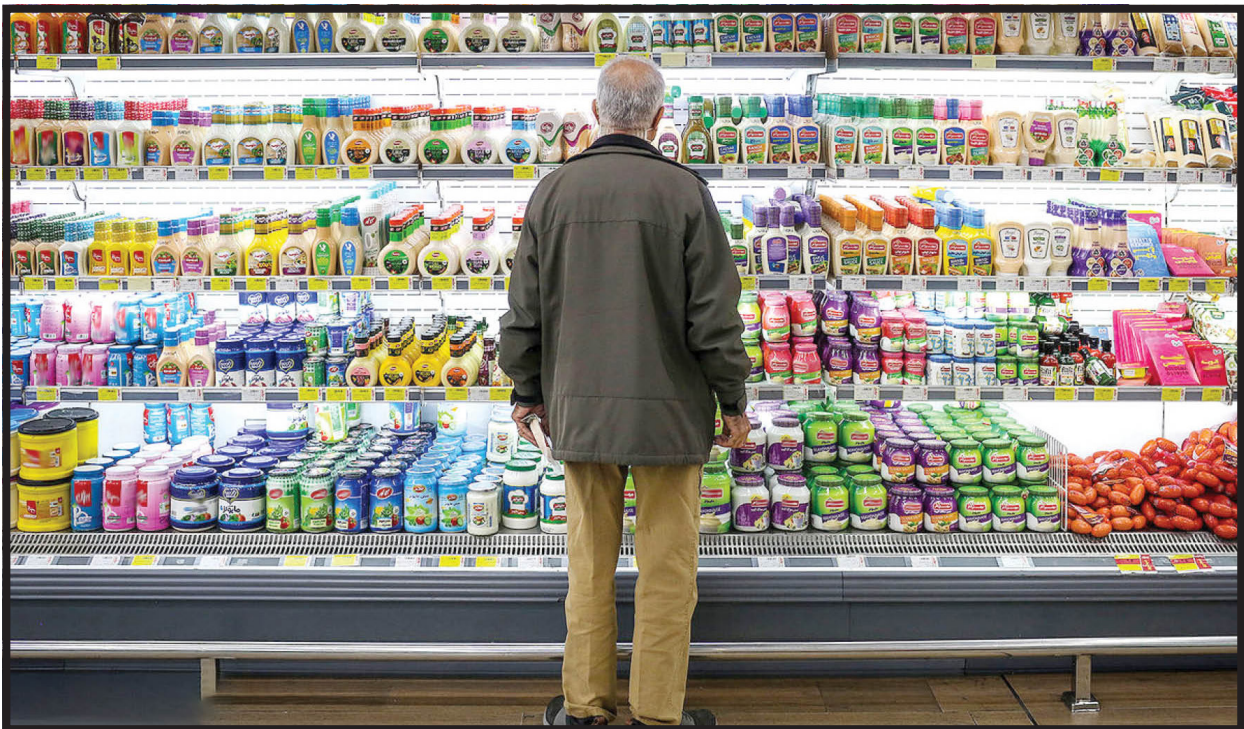
فعال کارگری

قانون‌گریزی دلیل شکایات کارگری

حجم شکایات کارگران بالاست، اما واقعیت این است که اگر قانون به درستی اجرا شود، کارگر دیگر دلیلی برای شکایت ندارد. ما در زمینه قانون کم و کسر نداریم اما متأسفانه در اجرا، با نقصان و کاستی مواجهیم. برقراری امنیت شغلی، اصلی‌ترین خواسته کارگران است. امنیت شغلی به معنای پایداری قراردادهای کار است. مُراد قانون‌گذار در ماده ۷ قانون کار، اصالت‌بخشی به قراردادهای دائم کار بوده؛ یعنی حاکمیت اراده کارگر در عقد قراردادهای کار به رسمیت شناخته شود و کارگر تا پایان ۳۰ سال کار، قرارداد دائم داشته باشد. نظارت بر اجرای صحیح و بدون تنازل قانون و تلاش برای برقراری امنیت شغلی و احیای قراردادهای دائم در کارهای با ماهیت مستمر که در ماده ۷ قانون کار نیز مبنای قرار گرفته، راهکارهایی برای کاهش آمار شکایات کارگری‌ست.

نوشین مقدم‌بنا

روزنامه نگار

در دولت چهاردهم، یارانه و کالابرگ الکترونیک به‌عنوان ابزارهای کلیدی برای کاهش فشارهای معیشتی بر دهک‌های کم‌درآمد، به‌ویژه در بخش تأمین مایحتاج خوراکی، به اولویت‌های اقتصادی کشور تبدیل شده است. این سیاست‌ها در شرایطی اجرا می‌شوند که بسیاری از خانواده‌های کم‌درآمد، به‌ویژه مزدبگیران حداقلی، کارگران فصلی و سرپرست‌های زن، از عهده خرید کالاهای اساسی برنمی‌آیند. کالابرگ الکترونیک، که اعتبار آن برای خرید ۱۱ قلم کالای ضروری اختصاص داده شده، به‌طور قابل ملاحظه‌ای به بهبود شرایط معیشتی این گروه‌ها کمک کرده و نقش حیاتی در تأمین حداقل نیازهای خوراکی این خانوارها ایفا می‌کند.

«

حذف یارانه

در دولت

چهاردهم با

هدف باز توزیع

منابع میان

دهک‌های

کم‌درآمد

انجام شد، اما

چالش‌هایی

مانند دقت در

دهک‌بندی و

تأثیر محدود

کمک‌ها بر

معیشت

فرودستان

همچنان مطرح

است

اظهارات وزیر کار

وزیر کار، سه‌شنبه ششم آبان در صحن علنی مجلس از رضایت ۸۵ درصدی مردم از طرح کالابرگ خبر داد و گفت: «هر خانواده با سه نفر عضو و داشتن خانه با ۳۰ میلیون تومان درآمد ماهیانه، در دهک هشتم قرار می‌گیرد. چنانچه خانواده مستأجر باشد، با ۴۲ میلیون تومان درآمد ماهانه در این دهک قرار خواهد گرفت.»

او گفت: «با وجود همه محدودیت‌ها، دولت سعی کرده از طریق کالابرگ امکان حمایت از اقشار کم‌درآمد را عملی کند. از اسفند ماه ۱۴۰۳ تاکنون، سه‌بار کالابرگ الکترونیک بین مردم توزیع شده که ارزش واقعی آن بیش از ۱.۵ برابر سه سال گذشته بوده است.»

میدری از مرکز پژوهش‌های مجلس هم تشکر کرد که هفتم و هشتم مرداد ماه امسال با انجام نظرسنجی ملی، میزان رضایتمندی افراد از طرح کالابرگ الکترونیک و نقاط ضعف و قوت آن را بررسی کرد و ادامه داد: «بر اساس نظرسنجی انجام شده، بیش از ۸۵ درصد از مشمولان طرح از توزیع این طرح حمایتی رضایت کامل یا نسبی داشتند و فقط درصد محدودی ناراضی بودند.»

طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، حدود نیمی از مشمولان طرح کالابرگ (۵۲.۴ درصد) ابراز رضایت «زیاد» یا «خیلی زیاد» از اجرای طرح کالابرگ کرده‌اند. ۲۸.۸ درصد به میزان «کمی» رضایت داشته و ۷.۶ درصد «اصلاً» از اجرای این طرح راضی نبوده‌اند. این گزارش تحقیقی که بر مبنای توزیع پرسشنامه انجام شده، توسط دفتر مطالعات افکارسنجی ملت مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «سنجش دیدگاه مشمولان کالابرگ درباره ابعاد مختلف طرح» در مردادماه سال جاری انجام شده؛ جامعه آماری پیمایش، همه سرپرستان خانوار از دهک‌های اقتصادی ۱ تا ۷ در کل کشور بوده‌اند.

چالش‌ها و نکات حذف یارانه

در هر حال، تا پایان سال جاری، یارانه ۱۸ میلیون نفر از شهروندان قطع می‌شود. اما در این بین، دو مسئله مطرح است؛ «محسن باقری»، فعال کارگری و از

حذف یارانه و معیارهای آن

حساب و دارایی‌ها نیز برای تغییر دهک‌بندی‌ها در نظر گرفته می‌شود. به‌عنوان مثال، اگر مجموع هزینه‌های ماهانه یک خانوار از ۵۰ میلیون تومان فراتر رود، آن خانواده در دهک‌های بالاتر قرار می‌گیرد. از ابتدای سال ۱۴۰۴ تاکنون، بیش از ۸ میلیون نفر از دهک‌های پردرآمد از فهرست یارانه‌بگیرها حذف شده‌اند. طبق برنامه‌ریزی‌ها، این روند تا پایان سال ادامه خواهد داشت و یارانه دهک‌های ۸، ۹ و ۱۰ به‌طور کامل قطع خواهد شد.

هدف اصلی این سیاست، هدفمندسازی یارانه‌ها و تخصیص منابع به دهک‌های پایین درآمدی است. دولت همچنین موظف است هر ماه بین ۱ تا ۳ میلیون نفر از فهرست یارانه‌بگیران را حذف کند.

کفایت نمی‌کند؛ لاجرم نباید یارانه و یا کالابرگ چنین خانواده‌ای قطع شود.»

این فعال کارگری تأکید می‌کند که «برای دهک‌بندی خانوارها و حذف یارانه نقدی، محاسبات منعطف، دقیق و مبتنی بر واقعیات، نیاز است؛ صرف تراز کنش بانکی یا داشتن خانه و خودرو، کفایت نمی‌کند.»

لزوم افزایش اعتبار کالابرگ فرودستان

او مسئله دوم را نحوه هزینه‌کرد اعتبار حاصل از قطع یارانه اقشار پردرآمد دانست و گفت: «این مبالغ باید صرف افزایش اعتبار حمایت‌های نقدی و غیرنقدی از فرودستان شود. زنان سرپرست خانوار، معلولان، کارگران حداقل‌بگیر و مستأجر و فصلی‌کاران، از جمله گروه‌هایی هستند که نیاز به حمایت بیشتر دولت دارند و منابع حاصل از قطع یارانه ثروتمندان باید برای حمایت این گروه‌ها صرف شود.»

در این میان، برخی نمایندگان مجلس نیز به شیوه‌های دفعی قطع یارانه نقدی و دهک‌بندی‌ها انتقاد دارند. برای نمونه، نایب‌رئیس کمیسیون اصل نود مجلس در گفت‌وگویی اعلام کرده است: «حذف یک‌مرتبه یارانه دهک‌های ۸، ۷ و ۹ جامعه اشتباه است و باید این کار به‌صورت پلکانی و تدریجی و براساس یک شیب منطقی و عادلانه انجام شود.»

حسینعلی حاجی‌دلیگانی درباره حذف یارانه سه دهک بالای درآمدی جامعه گفت: «طبیعتاً فردی که وضعیت مالی بسیار خوبی دارد و مثلاً ماهانه ۱۰۰ میلیون تومان درآمد دارد، نیازی به دریافت یارانه ۳۰۰ یا ۴۰۰ یا ۵۰۰ هزار تومانی ندارد. نکته مهم این است که تقسیم‌بندی دهک‌ها به‌درستی انجام شود.»

این نماینده مجلس درباره حذف یارانه دهک‌های درآمدی ۸، ۷ و ۹ جامعه گفت: «اگر این دهک‌های درآمدی به‌طور دقیق شناسایی شوند، حذف یارانه آن‌ها خیلی خوب بوده و کار درستی است، اما اینکه بدون دقت در دهک‌بندی، اقدام به حذف یارانه شود، نادرست است.»

حذف یارانه نقدی ثروتمندان یک ضرورت اساسی‌ست؛ اما بحث بر سر این است که یارانه چه کسانی و بر اساس چه مکانیسمی باید حذف شود. در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس آمده که ۳۸.۱ درصد از کاربران کالابرگ معتقدند این سهمیه باید به «همه خانواده‌ها» اختصاص یابد. علاوه بر این، ۳۳.۹ درصد از این افراد تخصیص کالابرگ به «خانواده‌های کم‌درآمد و با درآمد متوسط» را مناسب‌تر می‌دانند و ۲۶.۷ درصد «فقط خانواده‌های کم‌درآمد» را مستحق دریافت این خدمت می‌دانند. در پایان به سراغ «احترامی»، همان کارگر شهرداری کوت عبدالله رفتیم و از او پرسیدیم رقم کالابرگ که در حال حاضر برای هر فرد خانواده کم‌درآمد ۵۰۰ هزار تومان است، چقدر باید باشد تا بتواند نیازهای ضروری خانواده را تأمین کند. او در پاسخ گفت: «اگر هر فرد خانواده کم‌درآمد، یک یا یک‌ونیم میلیون تومان اعتبار برای خرید کالاهای ضروری دریافت کند، می‌توان تقریباً اقلام اساسی از جمله گوشت و تا اندازه‌ای برنج را تهیه کرد؛ کمتر از آن، با این قیمت‌ها، اصلاً کافی نیست....»

